

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . " 2.—
četrletna . . . " 1.—
Posamezna št. " 0.10

Št. 48.

V Ljubljani, dne 28. oktobra 1910.

Leto V.

Delavstvo in občinska uprava.

Po novi postavi o volivnem redu na Kranjskem bodo po celi kranjski deželi v enem letu po vseh občinah nove občinske volitve. Prav po vseh. V vseh kranjskih občinah bodo pa tudi volili vsi tisti v tretjem volivnem razredu, ki dozdaj niso imeli besede in glasu v kranjski občinski upravi. Delavci bodo lahko po svojih zastopnikih sodelovali v občini. Nič več ne bodo v občinskih zadevah odločevali le tisti, ki inajo kaj pod palcem. Hočeš, nočeš, moraš, se bodo morali sprijazniti z mislijo, da je ravno toliko vreden tisti, ki si je prisleparil tisočake, kakor tisti, ki si s trdim delom svojih rok služi vsakdanji kruh.

Naš list je že pripravljaj naše slovensko krščansko socialno delavstvo na novo dobo in na velike naloge, ki čakajo slovensko krščansko socialno delavstvo v novi dobi. Naše slovenske krščansko socialne delavske organizacije naj takoj store vse, da se s svojimi pristaši udeležijo volitev in da pridejo v občinske zastope razumni, pametni, inteligentni zastopniki naše slovenske krščansko socialne delavske organizacije. Pametno, modro postopanje naših delavskih organizacij bo to zagotovilo v vseh tistih krajih, kjer obstojajo na Kranjskem slovenske kranjsko socialne delavske organizacije.

Demokratizirano kranjsko občinsko upravo čakajo velike dolžnosti in naloge. Mi smo že pisali v našem listu, kako pereče da je vprašanje malih, cenjenih stanovanj za delavstvo. Danes ne dobiš stanovanja niti za drag denar. Delavske stavbne zadruge bo treba ustanavljati, podpirati jih bodo morale občine. Demokratizirana občinska uprava bo mogla skrbeti tudi, če drugače ne bo šlo, da se bodo gradile delavske hiše s cenjenimi stanovanji. Ravno stanarine posegajo globoko v delavčev žep in na račun stanovanja strada delavec, strada njegova rodbina. A o tem smo že pisali. Demokratizirana občinska uprava bo skrbela za to, da se reši vprašanje stanovanj, ker se mora rešiti, ker tako, kakor zdaj, ne gre in ne gre naprej.

Seveda tako, kakor so reševali stanovanjsko vprašanje ljubljanski liberalci, ne bo šlo. Saj vsi sklepi, ki so jih sklenili z ozirom na gradbo delavskih stanovanj, še danes niso izvedeni. Sklenjeni so bili zgolj za to, da se nekoliko poagitira za liberalno stranko, tisto stranko polno lepih obljub, ki jih ni nikdar držala, ker v bistvu strupeno sovraži delavce.

Drugo vprašanje je vprašanje draginje. Občina mora skrbeti za to, da dobe občani poceni živila. Ne bo šlo drugače, kakor da občine same ustanove občinske mesnice, občinske pekarne, občinske mline ali pa, da podpirajo ustanovitev takih zadrug. Seveda, tako, kakor rešujejo draginjo naši liberalci in soc. demokrati, ne bo šlo in ne bo šlo. Kako kričanje, kako zabavljanje čujemo n. pr. glede na draginjo mesa. Meso iz Argentine zahtevajo. Pripeljali so ga na Dunaj, a slabše je bilo in dražje, kakor domače meso. Naš list ni za to, da se poteguje za kmeta, ampak resnica je pa le, da argentinsko meso ne bo znižalo cene mesu. Soc. demokrati so glede na argentinsko meso nasadili neki bogati prekomorski družbi, ki hoče s prevozom argentinskega mesa delati zase lepe dobičke. Socialno demokračko zabavljanje ne odpravi nobene draginje. Omeji jo pač resno gospodarsko delo, a za resno gospodarsko delo se soc. demokraciji ne gre, ker ona živi od zabavljanja in od nezadovoljnosti.

Demokratizirana občinska uprava bo morala skrbeti tudi za to, da bo lahko delavčev otrok deležen šolske izobrazbe. Koliko talentov se izgubi, ker nimajo prilike, da se izobrazijo. Naše šole so zelo slabe. V dolgi šolsko-obvezni dobi delavčev otrok ne dobi tega, kar rabi za praktično življenje. Delavčeva hči se le z največjo težavo in z ogromnimi žrtvami svojih staršev izšola, da je sposobna za kako pisarniško službo. Demokratizirana kranjska občinska uprava bo morala skrbeti, da se bodo tudi delavčevi otroci brez velikih žrtev staršev izšolali.

Važno je tudi vprašanje o carini. Pečali se bomo še s tem vprašanjem. Pred vsem

moramo pač zahtevati, da se zniža carina na žito, da bomo imeli cenejši kruh in da se tako dobe tudi predpogoji, da se znižajo cene domači živini.

V deželi socialne demokracije.

Na Francoskem cveto soc. demokratom rožice; ministrski predsednik Briand je prepričan socialist, ki je nekdanj delavcem priporočal, kako naj se s sekirami, kosami in koli oboroženi upro krivicam in nasilstvom in si pribore svoja prava. Ministra Millerand in Viviani sta prepričana socialisti, Jaures je voditelj najmočnejše stranke v parlamentu in vendar nočejo ustvariti sedaj, ko imajo vso moč v rokah, tistih zlatih časov, o katerih soc. demokrati sanjajo, da bodo prišli, ko soc. demokracija na vrhunec pride. Ravno v sedanjih časih, ko so na čelu vlade možje, po katerih se republikanska in demokračka kri pretaka, je na Francoskem polno štrajkov, proti katerim francoska socialistično pobarvana vlada bajonete v boj pošilja!

Pri zadnjem velikem železničarskem štrajku na Francoskem, je dal Briand 22. voditeljev zapreti in pred sodišče postaviti zaradi ustaje in punta. To dejanje je utemeljeval s tem, da je štrajk zlobno nasilje in da pomeni tako gibanje razpad države in reda.

Pred enim letom so skušali poštni uradniki ves promet ustaviti in mornarji na trgovskih ladjah so popustili za šest tednov vse delo. Malo poprej so štrajkali delavci in uradniki pri električnih napravah. Pariz je bil v temi, gledališča zaprta in ustavil se je ves promet. Delavcem po arzenalih je pa prišlo to že v navado, da od časa do časa štrajkajo. In zadnji čas, kakor že omenjeno, je štrajkalo vse, karkoli je bilo sploh z železnico v zvezi.

In Francija je republika, dežela svobode, v parlamentu sede možje, ki zastopajo voljo ljudstva, ne kralja. Vsa tista sredstva, po katerih naši soc. demokratje hrepene in za katerimi se toliko pehajo, so francoskim socialistom na razpolago; saj je ministrski

Carska zločinstva.

(Dalje.)

Car-pevec prebledi; nehote stopi za korak nazaj in nekaka disharmonija se zasliši med strunami lire. Pa v istem trenutku se zopet zave.

»Kdo si ti?« se oglasi pevec, da ga sliši le uho njegovega pomagača.

»Nekdo, ki igra za svojo glavo! Hvaležnost sem oskrnil zaradi tebe, car; a več mi velja tvoja sreča, — nego Scevičjevo življenje, — Milvij sem jaz, njegovo oproščenec.«

»Poslušal te bom, — sedaj pa misli na svojo dolžnost!«

In mirno, z istim navdušenjem, kakor je pričel, dokonča svoje petje in v plačilo mu je ploskanje obilne množice. Ko zašumi zagrinjalo kvišku, migne k sebi Buru, poveljniku svoje straže.

»Da mi nihče, ne visok, niti nizek, ne gre iz te hiše, mu zapove, — tvoja glava mi je porok. Tega moža pa« — in s tem pokaže na Milvija — »odvedi, ker ima nekaj govoriti z menoj; prej pa naj ga še preiščejo, nima li seboj skritega orožja!«

Pol ure pozneje se razširi po vsem Rimu glas, da je zarota ovajena, ki je pretila cesarjevemu življenju in da so peljali precej

imenitnih mož takoj iz gledišča v ječo in k ostri preiskavi.

X.

»Metela, — brž škrinjico z dragimi kameni! — Čuj rožljanje orožja, cesarjevi vojaki! Ne ostane mi več časa za beg! Jaz sem siromak, obsojen!«

Mark Festul pobere toliko svojih zakladov, kar je največje cene, da bi ž njimi pobegnil. Smrten strah se bere na rumenem, suhem obrazu menjalčevem. Tudi Metela je zelo blede. Akoravno ji je oče skazoval malo sočutja, njena otročja ljubezen je bila vendar pregloboko vkoreninjena, da bi ne občutila z velikimi bolečinami njegovega trpljenja.

»Saj ni nič, oče,« tako ga pomirjuje; »bojazen vara tvoja ušesa; s pomočjo bogov bodeš utekel Neronovemu srdcu. Ah, oče, zakaj si ga moral zbuditi?«

»Ker sem bil udarjen s slepoto; ker me je zaslepil bogati dobiček. O, ko bi nikoli ne bil poslušal Scevičjevih vabil, da bi nikdar ne poslušal Milvija.«

Festul obmolkne in se ozre na Metelo; kakor se je bala za očetovo življenje, se vendar ne more ubraniti misli, da je tudi Milvij sodeležnik zarotnikov in, tako si misli dalje, ako ga vjamejo ali ako pobegne, ne bo se mi

treba več bati, da bi se morala imenovati njegovo soprogo. Toda v tem trenutku se zgane; babilonske preproge zadušile so šum stopinj onega, ki je stopil čez prag in položil roko Festulu na ramo, — šele sedaj ga je opazila.

»Kam pa, Mark Festul?« vpraša zaničljiv glas. »Glejte, glejte no! pa se vsaj ne pripravljate na beg? Bežati — tako ravna, kdor se spozna krivega, hudodelca, in vi, Mark Festul se vsaj ne zavedate kakega izdajstva?«

Ostrmel zre menjač govorečo osebo. »Vsi bogovi!« zajecelja, »ali ste vi, Milvij in ste vendar tako mirni, tako brezskrbni, — ali mar ne veste —«

»Vse vem,« odgovori Milvij mirno, »da Scevij medli v okovih; vem, da so Lucij, Pizon, Epiharita, Agripina bralka; Avel, prijatelj vašega nekdanjega prijatelja, ki bi bil moral umoriti Neron, v ječi in ž njimi mnogo, mnogo sumnih iz vseh stanov, obeh spolov; da, vse to vem.«

»In kako je to, da hodite vi prosti, da mene še ne iščejo liktorji cesarjevi?«

»Ker ste v mojem varstvu, dokler je meni po volji,« odvrne oproščenec; »ker je Milvij za cesarjem danes najmočnejša oseba v rimskem cesarstvu; kajti Milvij je

predsednik sam socijalist, ali bil je vsaj ne dolgo od tega.

Tako je doživela francoska vlada in francoski socijalisti s svojo vlado vred veliko blamažo. Angleški pisatelj Shakespeare pravi »da je blazen, kdor veruje v krotkost volkov, zdravje konjevo, ljubezen fantovo in prisego blodičivo«, mi pa dostavimo »in kdor veruje v resničnost soc. demokratske države«!

Tobačno delavstvo.

DELAVKI V SPOMINJSKO KNJIGO.*

Gora, kdaj si lepša kot jeseni?
Glavo krona venec ti ledeni.
Skalni kodri ti pod njo sivé,
mrzli vrelci kodre ti srebré.

Krog ramen pa krilo pestrobojno,
V solnca svitu rahlo in prosajno,
z lahnih listov stkano vrh dreves,
rdeča detelja, podleski vmes.

Listje sivo, belo, zarudelo,
zlatormeno, žolto, zatemnelo,
roza - leske, bukve iz vijol,
temnih smrek zelenje naokol.

S solncem, gora si se napojila,
vesne in poletja se navžila,
zdaj pa, preden v spanje greš počit,
ves zakriješ svoj čarobni svit.

* * *

Jesen v gori, v mirnem hrepenenju,
po jeseni koprnim v življenju:
Taka bodi, kot je tvoja krasna,
Solnčnobojna, pisana in jasna!

Ne želim si cvetne več pomladi,
mladi cveti sahnejo preradi.
Ni mi mar poletja vroči žar,
Vroč, svetel sicer, a poln prevar.

V vihrach črnih, v gromu, blisku skušen
in v tulečem vetru sčiščen, zbrušen,
rad bi bil krasan in poln moči,
tak, kot si v jeseni, gora, ti.

* * *

Čuj, Ivanka, moja pesen vdano,
Če ti vseč je, pa zapoj jo z mano.
»Pridi jesen, pridi čas sadú,
Čas prestanih skušenj in mirú!«

Dr. J. E. Krek.

* Pesem smo posneli iz spominjske knjige tobačne delavke J. Kosec.

Ljubljanska del. organizacija.

V nedeljo, 30. t. m. ob deseti uri dopoldne bo v S. K. S. Z. političen shod slovenskega krščansko socialnega delavstva. Nanj!

Velika ljudska izobraževalna predavanja je pričela zopet prirejati S. K. S. Z. v veliki dvorani »Uniuonovi«. Letos je dobila prekrasen skioptikon, kakršen se dobi le

razodel Neronu spletko. Milvij mu je s krinko pantomima Data izročil vsa imena zarotnikov, katera si je znal prilastiti z zvijačo.

Akoravno je imel Festul malo blagih občutkov, — dejanje Milvijeva se mu zdi prehudobno, da bi mogel verjeti.

»Pač prav ne slišim?« izpregovori menjač dvomljivo. »Svojega nekdanjega gospoda, svojega prijatelja in dobrotnika ste ovadili? Vsa vaša deležnost pri zvezi je bila torej sama igrača?«

»Tako je. Oseba cesarjeva, njegova varnost mi je več, nego dolžna hvaležnost,« meni Milvij dobrovoljno. »In potem — ako bi bil kdo drug ovadil zaroto bi prišlo premoženje Scevičjevo v oblast carju ali pa državi, koje bi bil jaz imel podedovati. Tako pa je imam gotovo, kajti car mi ga je podaril; jaz pa ga položim k nogam svoji mili nevesti: Metela naj bode moj največji zaklad!«

»Vaša žena — jaz?« zakliče deklica vsa togotna; »žena takemu, ki z izdajstvom povrača svojemu dobrotniku, ki peha blage može v ječe in v sramotno smrt? In, ako bi mogla kdaj pozabiti zvestobe, katero sem Plavtu prisegla in se dala imenovati ženo koga drugega — vaša bi nikoli ne bila!«

Milvij se surovo zasmije.

»Ali tudi ne, ako bi šlo za glavo vašega očeta, zala Metela?« jo vpraša. »Ne zabite, da je vaš oče tisti, skozi čigar roko so šli

v velikih svetovnih mestih. Prvo predavanje: »Slovenci v Jeruzalemu« je sijajno uspelo. **To predavanje se ponovi v nedeljo, dne 6. novembra, ob 4. uri popoldne.** Na vrsto pride tudi več novih slik o slovenskih romarih v Jeruzalemu. **V torek, 8. novembra bo ob pol 8. zvečer zopet novo veliko skioptično predavanje.**

Prihodnjo sredo ob pol 8. uri zvečer bo predaval v S. K. S. Z. državni in deželni poslanec dr. Ignacij Žitnik o vzrokih draginje. Vstop vsakemu prost.

Kdor bi se želel učiti francoščine, naj se oglasi v sredo, 2. novembra pri javnem predavanju S. K. S. Z. Poučeval bo profesor dr. J. Jerše.

Socialni demokratje hočejo na povelje z Dunaja prirediti prihodnjo nedeljo v Ljubljani draginjski rumel. V ta namen so priredili več zakotnih shodkov, na katerih so vabili na zelo ganljiv način: »Ženske, ki imate več otrok, pripeljite in prinesite jih s seboj, da tako pokažemo, kako stradamo in umiramo itd.« Socialno-demokratska organizacija poka na vseh konceh in krajih, sedaj pa jim pride v svrhu agitacije ravno prav draginja. Zabavljajo na kmete in državni zbor, pri tem pa pozabljajo, da imajo v parlamentu sedaj osemindeset poslancev, katerih vsak vleče dnevno 20 kron dijet, in kar nič niso naredili za delavstvo. Draginjo in pomanjkanje izrabljajo za agitacijo svoje razbite stranke. Na ta način se draginja ne odpravi, za kar socialni demokratje tudi volje nimajo. S čim bi pa potem agitirali? Proti draginji premoga in raznih drugih industrijskih potrebščin si ne upajo nastopiti, ker je zveza fabrikantov in socialne demokracije napoti. Udrihali bodo po kmetih, ki so prišli do spoznanja, da je tudi njihovo delo plačila vredno, če tudi le majhnega. Pričakujemo, da se razsodni delavci ne bodo dali vjeti na te limanice socialnim demokratom in tudi ne frakarskim mladinom.

Bivši župan Ivan Hribar je šel baje v Bosno kontrolirat v Sarajevu podružnico »Ljubljanske kreditne banke«. Morda pride gospodu »revizorju« pri tej priliki pred oči tudi nemški napis nad lokalom podružnice. Da ima tak slovanski zavod kot je kreditna banka, v Sarajevu tudi nemški napis, je značilno. Pa menda ne bode treba še kaj »narodnih žrtv«, da se v Sarajevu ta nedostatek odpravi?

IZ SOCIALNEGA KURZA.

Pretečeni četrtek smo začeli s socialnim kurzom v prostorih S. K. S. Z. Uvodno predavanje je imel g. Franc Kerhne in nam razvil nekatere misli o pomenu in razvoju socialnega vprašanja.

Sv. Avguštin je zapisal nekje v svojih spisih, da je človeška družba bolnik; morda ni nobena beseda tako primerna, ki bi označila sedanje nezdrave družabne razmere, kakor ravno ta. O vseh stanovih bi se lahko napisale »črne bukve«, kakor nam jih je napisal dr. Krek za kmečki stan. Vsi stanovi trpijo, zato je tudi vzrok te družabne bede skupen.

denarji skrivne družbe; jaz sem pooblaščen, da smem zunaj stoječim liktorjem izročiti Marka Festula kot vjetnika ali izbrisati ga iz zapisnika zarotnikov!«

Metela krikne strahu; njen oče pade pred Milvija.

»Rešite me, Milvij!« ga prosi, »rešite me!«

»Zavračam vas na vašo hčer,« odgovori oproščenec mrzlo; »ako privoli in se imenuje moja soproga, potem ste rešeni.«

»Grozovitnež!« zakliče Metela trepetaje.

Festul se obrne k svoji hčeri — smrten strah se mu bere na obličji.

»Bodi usmiljena, Metela, zaradi matere, ki zre doli iz olimpijskih višav na tvoje dejanje; dovoli, reši mojo sivo glavo!«

Metela si zakrije obraz z obema rokama. »Ne morem, vi vsi bogovi, ne morem« — šepeta, »in vendar — velja očetovo življenje! Tu moja otročja dolžnost — ondi moja prisega!«

Zunaj se čuje hrup in rožljanje z orožjem.

»Slišite, zunaj postajajo nevoljni!« reče Milvij, »odločite se v kratkem, Metela!«

»Le nekdo me more odvezati moje prisege — le eden — glejte, tukaj je!«

V atrij plane Plavt, prejšnji Festulov tajnik.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske razmere so se z iznajdbo stroja tekom časa popolnoma izpremenile. Z izpremembo gospodarskih razmer bi se morale tudi družabne razmere izpremeniti; to se pa ni zgodilo, ker je gospodoval ravno v tistih časih za razvoj človeške družbe tako pogubonosni in razdirajoč liberalizem, ki je ubil v ljudeh misel za občno blaginjo.

Ljudje niso znali in niso hoteli prava načela v človeško družbo uvesti, odtod izvira ta neskladnost med stanovi. Šele zadnja desetletja se je začelo to družabno vprašanje marljivo študirati in proučevati, zato se je tudi marsikaj že izboljšalo raznim stanovom v prid. Kdor hoče to družabno vprašanje razvozljati, pomagati, da pride v družbo neka ravnotežnost, red in mir, mora

1. družabna načela poznati, ona načela, na katerih se da mir in red sezidati. Obravnavati hočemo tedaj ta načela. Katera so? Katera so prava? Različni možje, so nam napisali svoja načela; mi se držimo edino pravih, ki jih izvajamo iz Kristusovega evangelija.

2. Treba je ta načela sedanjim družabnim razmeram primerno prilagoditi, v življenje prinesiti, uresničiti.

3. Delovati na to, da se vzbudi v ljudeh zanimanje zanje, da se za to zavzamejo, da se res tudi uresniči.

Med brati in sestrami.

Devica Marija v Polju. Zvršilni odbor slovenskega krščansko socialnega delavstva vabi na shod, ki bo v nedeljo, dne 30. t. m. ob pol četrti uri popoldne v gostilni gospoda župana Dimnika. Razpravljalo se bo o draginji in o novi kranjski občinski postavi. Poročajo: državni poslanec Jože Gostinčar, Vinko Zabukovec in Ivan N. Gostinčar.

Sava. Ker se v zadnjem času še vedno dogaja, da »Naprej« napada naša društva in stranko ter se bije na svoje suhe prsi, oko za oko itd., mu moramo odgovoriti, da vsak izprevidi vso umazanost, s katero se bojuje socialna demokracija proti nam. Ne prebirmo njihovih glasil in jih tudi ne bomo, razun ako smo napadeni. Pa kaj vidimo? Nič drugega kot klerikalno društvo in napadi na nje. Nikjer ne stoji, to društvo je delavstvu v korist, ali to društvo dela v narodnem oziru. Zakaj to? Tovariši, v tem se popolnoma jasno vidi, da je socialni demokraciji le za boj zoper vse, kar je katoliško. S tem jasno kažejo, da je resnična trditve, da našim nasprotnikom ni do delavskih koristi, temveč le za boj proti veri. To kar jeseniški svobodomiselni dopisun namaže v »Naprej«, verjamejo potem vsi socialni demokratje, svobodomislci in tudi tistih par liberalcev, ki se še nahajajo na Jesenicah. Ker verjamejo brez da bi se potrudili pomisliti, ali je res ali ne, zato prisegajo v slepi strasti boj, ne proti draginji ali kaki drugi potrebščini, temveč boj proti vsemu, kar oni imenujejo klerikalno ali katoliško. Klerikalno je pa po njih mnenju vse, kjer oni nimajo komande. Vsa naša društva, ki delajo za izobrazbo članov, za gospodarsko ali splošno korist, so klerikalna, zato boj proti njim. Ali se more bolj natanko pokazati njih nesramno lažljivost, ko zatrjujejo, da so delavska stranka. Vsak, kdor tudi sam malo misli, ne bo šel s temi ljudmi. Ker naša stranka dela delavstvu v korist, zato smo socialnim demokratom trn, ne v peti, ampak v glavi. Zato se zaletavajo v vse, kar je po njih mislih klerikalno, naj je društvo ali posamezna oseba. Očitajo nam, da lažemo, a oni se poslužujejo najneumnejših laži, ker menijo, da njih podložniki vse verjamejo. Priložnost pa bodo imeli svoje laži zagovarjati pred sodiščem. Pozivljamo pa jeseniškega svobodomiselnega dopisnika, naj nam odgovori: Ali on zato dopisuje v »Naprej«, da se bojuje za delavstvo, ali da se bojuje proti katoličanstvu. Ker vemo, da bo svoj odgovor zavijal, mu povemo, kolikor bolj bo tajil, toliko bolj se bo razkrinkal. Vi pa, tovariši, ne imejte opravka s takimi ljudmi, temveč naprej za naša načela delavstvu v korist!

Jesenice. Minulo nedeljo so jeseniški socialni demokratje vrgli larfo raz obraz. Celi javnosti so pokazali, da so popolna brezverska banda. Imeli so pogreb sodruga, ki so ga šele po smrti pripoznali za svojega, ko je še živel, se zanj niso brigali. Ko bi ne bilo križa pred krsto, bi bil človek mislil, da je pustni torek. Žalostno in resnično. Nesli so v hladno zemljo delavca v najlepših letih.

Vaše zdravje

dosežete! Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, mišice, kite se ojačijo. Vaše spanje postane zdravo. Vaša dobra počutnost se zopet vrne, ako vporabljate pristni Feller-jev fluid s znamko „Elsafluid“. Dvanajstotica za poizkušnjo 5 kron franko. Izdeljuje le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 16 (Hrvaško).

Ko je delal v tovarni, se je kazal pristaša socialnih demokratov, ko je bil pa bolan, se ni nihče od brezverskih socialnih demokratov zanj zmenil. Prišel je čas pokopa tega reveža, zapuščenega v življenju od socialnih demokratov. Ker so vedeli, da je bil pred smrtjo previden, so šli k župniku, da bi šel s sprevedom. On je rekel, da pojde, če ne bode demonstrativnih vencev z rdečimi trakovi. Rdečkarji so pa rekli, da pojdejo z njimi. Zato je župnik rekel, da ne pojde z njimi. Znani brezverec Stare se je izjavil: »Z rdečimi trakovi gremo, ker bomo s tem protestirali zoper državo in cerkev.« No, to je lepa delavska stranka, ki protestira pri pogrebi zoper to, kar je krščanskemu delavcu najbolj sveto. Opazili smo pri sprevedu, da ni bil nihče odkrit, razun dveh fantičev, ki sta nosila luč in križ. No, pa protestirali niso samo proti državi in cerkvi, temveč tudi proti mrliču, ki je umrl kot kristjan. Ko so prišli pred cerkev, so ostali vsi na cesti, v cerkev so šli samo nosilci z mrličem. Ljudstvo je ogorčeno vpilo nad njimi: »To je škandal, ali se bojite Boga, da ne greste v cerkev!« Še grše je pa bilo to, ko smo opazili veliko brezverskih socialno-demokratskih pogrebcev, ki so bili pijani, se glasno smejali, govorili za sprevedom in cigarete kadili. Iz tega vsak lahko vidi, kako bi bilo, ako bi ti ljudje prišli kdaj na krmilo, potem pa bi se ne ločili pogrebi človeški od živalskih.

Z Vrhniške. Krvava grozodejstva na Portugalskem in naši rdečkarji. — Ko so pred kratkim časniki prinesli grozno vest o krvavih zločinah vtelesenih svobodomiselnih in socialno-demokratskih pošasti na Portugalskem, završalo je tudi od veselja med našimi rdečkarji, kakor bi vrgel kos žarečega železa v posodo mrzle vode. Odobraval so na vsa usta grozodejstva, nad katerimi se je zgrajal ves civilizirani svet. Naravno je, da so dali razumeti, da si želijo enakih razmer tudi pri nas. Planiti na duhovnike, redovnike in klerikalce sploh, bi bilo njihovo največje veselje, saj so po njih mnenju edino klerikalci krivi draginje in na kratko vsega slabega in gotovo tudi tega, da ne morejo dan za dnevom posedati po umazanih »šnop-sarskih« beznicah, ker jim to, kakor pravijo, »ne nese«. — Pa pogledimo še v zgodovino naših rdečih petelinov, kaj nam ona pove o njihovi preteklosti. Najprvo jih vidimo v pretežni večini kot člane »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov«. Nekoliko pozneje jih vidimo kot strastne socialne demokrate, ustanovitelje nekaj mesecev starega in potem propadlega socialno-demokratskega društva. Najnovejši čas jih nam pa kaže, zlasti mlajše, kot privesek ali štafazo liberalne gospode v rdečih »sokolskih« srajcah. Značaji pa taki! — Klerikalni kruh jim pa prav dobro tekne, naj se jim že reže posredno ali neposredno; dasiravno na najostudnejši in najpodlejši način ometavajo z blatom vsakogar, ki kar slepo ž njimi ne tuli tako kakor zahtevajo. Mnogo tudi pripovedujejo o portugalskem zgledu; da, zares, v svarilen zgled nam bodi Portugalska, saj nam v jasni luči kaže, kam bi prišla človeška družba, ako ji zavladajo brezverska, svobodomiselna in socialno-demokratska načela. Zato pa, pošteno vrhniško delavstvo! nikar ne imej z rdečimi evangelisti nika-kega stika. Pridruži se rajši delavstvu, ki je združeno v »Jugoslovanski strokovni zvezi«, kajti ona je zasnovana na pravem temelju krščanskem, ona pa tudi ima v svojem vodstvu moč, kateri so z jekleno vztrajnostjo priborili slovenskemu delavstvu dostop v občinske zastope po novem volivnem redu. Z združenimi močmi se torej podajmo v boj za boljšo prihodnost in uspehi gotovo ne izostanejo.

Socialni demokrati kot delodajalci. Socialno-demokratski nemški časopis »Zeitra« (»Kolo časa«) si je vzel za svojo nalogo, da je razkril žalostne razmere, v katerih se nahajajo uslužbenci socialističnih konsumov. Tukaj imajo socialni demokrati najlepšo priliko, da pokažejo, kako se dajo delavske razmere po njih načelih lepo urediti! Ampak

žalibog ravno tukaj se najbolj pokaže, da znajo socialni demokrati izvrstno zabavljati in silno zapeljivo pisati, da se pa tam, kjer so sami gospodarji, uslužbencem ravno tako ali pa še slabše godi, kakor v kapitalističnih podjetjih. Na konferenco zastopnikov uslužbencev, ki se je vršila dne 18. septembra 1910. v Gradcu, je pisal nek uslužbenec iz Celovca, da ne morejo nobenega zastopnika poslati, zato ker v Celovcu nimajo v društvu niti nedeljskega počitka uvednega. Na isti konferenci se je izrazil sodrug Muchitsch, da se ni vključil različnim sklepom od leta 1904. do 1908. za ureditev službenih razmer popolnoma nič storilo in da je potrpežljivost uslužbencev že popolnoma pri kraju. — Ravno tako je na Češkem; dne 25. septembra so se sešli na vzhodnem Češkem razni konsumni uslužbenci, da bi se organizirali in po svoji organizaciji socialistične konsume prisilili, da se jim žalostne razmere, v katerih živijo, izboljšajo. Sodrug Lutz je tam razlagal, da mora poleg njega še njegova žena popolnoma zastopj garati, ne da bi za to dobila najmanjšo odškodnino in da so v konsumih tako nizke plače, da je vsak razočaran, ko v službo stopi. Vrh tega nima še mnogo društev nedeljskega počitka, kar so drugi trgovci že davno svojim uslužbencem dovolili. Posebno značilno je to, da socialni demokrati zabavljajo čez krščanske socialce, ki zahtevajo, da se v društvi deseturno delo vpelje, med tem ko morajo uslužbenci socialističnih konsumov po 14 ur na dan delati. Mož je imel popolnoma prav. Socialna demokracija samo ljudi slepi s svojimi frazami. In to je dandanašnji jako lahko, ker ljudje vse verjamejo.

Prometna zveza.

V soboto pri Češnovarju sestanek ljubljanskih članov »Prometne zveze«.

Izpod črne prsti. Socialno-demokratska nevoščljivost. Pri vseh železničarjih je ravno tako vpeljano, kakor v šoli. Vsak dobi od svojih predstojnikov enkrat na leto izpričevalo o vseh službenih zadevah. Če je kateri toliko srečen, da skozi celo leto nobene graje ali kazni ne dobi (kar je pri železnični službi prav težko), je izpričevalo dobro. Dotičnik tudi izredno avanzira. Pred nekoliko časa so tudi železnični čuvaji od svojih predstojnikov dobili izpričevala. Kakor je neki rdečkar izvedel, so bili Podbrdom trije čuvaji toliko srečni, da bodo izredno avanzirali. In ta nevoščljivi rdečkar, ki je to izvedel, je pa tako vročekrven postal, da sam ni vedel, kaj da bi bil naredil. Naposled družega ni mogel narediti, kakor to, da je neki dopis napisal in v »Železničarja« dal, da le tisti bodo izredno avanzirali, ki se šele učijo službo delati. Mi dotičnega lažimokrača vprašamo: Ali se še kaj spominjaš, s kako čuvajsko uniformo si pa ti na našo železnico prišel? Samo s kapo na glavi! Pa še tisto si sam kupil, družega pa nič. Mogoče, da si že poprej kakega čuvaja nadomestoval, če je imel kak dan dopust ali pa bil bolan. Definitivni čuvaj si pa šele na naši železnici postal, kakor tisti, ki bodo izredno avanzirali. Ako si pa v resnici že tako star, kakor se delaš, so ti pa gotovo lasje zato sivi postali, ker je mokračarija pri nas tako redka postala. Torej ne delaj si preveč skrbi zaradi mokračev, če ne, bodeš prekmalu Abrahama videl. Mogoče si pa zato trojko dobil, ker si kak vlak le od zadej videl, spredaj pa ne. Ali si pa prehudo prično obljal. Ali veš, ti rdeči mokrač, da si vse čuvajske predstojnike na laž postavil, kakor da ne bi bili poštenih izpričeval delali? Ako bodeš čez svoje predstojnike tako lagat, znaš v prihodnjem letu, če ne v drugem pa v lažeh trojko dobiti. Za enkrat ti svetujemo, kadar boš še tako vročekrven postal, pojdi v Bače, pa se prav pošteno skopaj. Ako pa še ne bode zadostovalo, pa še svojo boljšo polovico naprosi, da ti naj še mrzel poliv na hrbet naredi, potem ti bode pa prav gotovo odleglo in čez tvoje predstojnike in čuvaje, kateri nočejo v tvoj rog tro-

biti, ti ne bo potreba lagati. Gotovo ti tvoja žilica ne dá miru, ker je šla mokračarija pri nas tako rakovo pot. Poprej je vsako leto enkrat kaki oberklopni pevec in nam je nekaj socialno-demokratskih neumnosti pel in čez tiste zabavljati, ki niso hoteli v njegov rog trobiti. Potem se je pa zopet v drugem razredu peljal od nas tja od koder je prišel. Da bi bil pa nam v kaki zadevi res kaj pomaga, pa ni bilo ne duha ne sluha. Samo to smo dobili, da so nas še drugi ljudje za brezverce imeli, ker smo se pustili socialno-demokratskim bogotajcem za nos voditi. Doli v H.....i je tudi neki mlečnozobi rdečkar, ki se mu še na rokavih pozna s kom da nos drgne, pa bi že rad za mokratskega frajtarja avanziral. Če le kakega našega somišljenika vidi, pa že začne zabavljati čez nas in Prometno zvezo. Nekemu drugemu pa svetujemo, da naj gre še nekaj časa na Gor. Trib. krave past, oziroma krave njega, mogoče bode potem bolj pameten nazaj prišel, kakor je sedaj.

Svetujemo Vam, ne zanemarjati reumatičnih, protinskih bolečin, bodljajev, trganja v križu, po udih in hrbtnih mišicah. Poizkusna dvanajstotica Fellerjevega fluida z znamko „Elsafluid“ stane samo 5 kron. Učinkujejo sestavne dele korenin rabarbare, ki pospešujejo menjavo snovi, torej izboljšujejo kri, vsebujejo bolečine utešujoče, tek pospešujoče, krč polajšujoče Fellerjeve odvajalne rabarbare-kroglice z znamko „Elsakroglice“. 6 škatlic franko 4 krone. Dobivajo se pri E. V. Fellerju v Stubici, Elztrg št. 264 (Hrvaško).

po obedu,
Drži želodec v redu.

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40.

Kabinetna kakovost „ „ 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT
LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA
PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

Priporočamo našim gospodinjam pravi :FRANCKOV: kavni
pridatek iz zagrebške tovarne.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvanfnega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovnilne se poslužiti tverde

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špi-falska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tverdke so: Pri Škofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode te prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in pri-lazni postrežbi

**Pazite natančno na
Imenovane tverdke!**

Na deželo se pošiljajo
vzorci pošilne prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pri-
četih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih
čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:
rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.
Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.
- Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespostovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba počtena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne lište (Sifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter lište za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKÉ
POSOLJILNICE« nasproti gostilne pri »FIGOVCI«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bole- činam, steklenica 20 vin., 6 ste- klenic 1 krono.	nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi po- spešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.	Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.	Ribje olje, steklenica 1 krono.
Kapljice proti zobobolu, ste- klenica 20 vin.	Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.	Tinktura za želodec, odva- jalno, krepilno in slast pospe- šujoče sredstvo, steklenica 90 vin., 6 steklenic 1 krono
Obliž za kurja očesa, brada- vice in trdo kožo, mala škatl- jica 50 vin., večja 1 K 20 vin.	Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.	Trpotčev sok, izvrstno pripo- moček proti kašlju stekl. 1 K.
Posipalni prašek, proti ognj- vanju otrok in proti potenju	Železnato vino, steklenica 9 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
	Železnate kroglice, proti ble- dici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot:
izgotovljenih oblek domačega izdelka,
velika izbira klobukov in čepic, vseh
velikosti obuvala, perila, ovratnic, kov-
čkov za izseljence, srebrnih ur in ve-
rižic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju
in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete
in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak
knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani
ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908
čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537.92

Stanje vlog
čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4¹/₂ 0 brez kakage odbitka, tako da prejme vložnik
zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4¹/₂ 0 od vsakih 100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje
po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest.,
podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg.
Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar,
svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«,
Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure po 4¹/₂ 0, to je: daje za 200 kron 9 kron
30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davok plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik. podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za redbine in obrt

